

Bruxelles, 3. ožujka 2025.
(OR. en)

6460/25

SOC 89
EMPL 61
ECOFIN 192
EDUC 40

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Nacrt zaključaka Vijeća o Zajedničkom izvješću o zapošljavanju za 2025. – odobrenje

1. Predsjedništvo je pripremilo priloženi nacrt zaključaka Vijeća o Zajedničkom izvješću o zapošljavanju za 2025.
2. Taj nacrt zaključaka predstavljen je na sastanku Radne skupine za socijalna pitanja 27. veljače 2025.
3. Na tom su sastanku neke delegacije zatražile izmjene teksta. Posebice, predložile su izmjene u pogledu okvira za socijalnu konvergenciju. Neke su se delegacije tome usprotivile.

4. Nakon rasprava u okviru Radne skupine predsjedništvo je odlučilo izmijeniti tekst u točki 12. i dodati „demografske promjene” na samom kraju rečenice. Delegacije su to prihvatile. Druga izmjena odnosila se na točku 17. i okvir za socijalnu konvergenciju. Kompromisni tekst koji je predsjedništvo predložilo u neformalnom pisanom savjetovanju nije mogao biti prihvaćen pa je 3. ožujka sazvan sastanak atašea i stručnjaka u okviru Radne skupine za socijalna pitanja. Na tom su sastanku delegacije postigle dogovor o tekstu točke 17.
5. Odbor se stoga poziva da proslijedi priloženi nacrt zaključaka Vijeću (EPSCO) radi njegova odobrenja na sastanku 10. ožujka 2025.

Nacrt zaključaka Vijeća o Zajedničkom izvješću o zapošljavanju za 2025.

1. POZDRAVLJAJUĆI činjenicu da su rezultati na tržištu rada 2023. i dalje bili snažni, pri čemu je stopa zaposlenosti u EU-u dosegla novu rekordnu razinu od 75,3 % (povećanje za 0,7 postotnih bodova u odnosu na 2022.¹), dok je stopa nezaposlenosti u EU-u dosegla rekordno nisku razinu od 6,1 % (smanjenje za 0,1 postotni bod u odnosu na 2022.²); PRIMJEĆUJUĆI da je otprilike 90 % rasta zaposlenosti u 2023. posljedica povećanja radne snage, što uključuje daljnje smanjenje rodno uvjetovane razlike u zaposlenosti na 10,2 postotna boda (smanjenje za 0,5 postotnih bodova u odnosu na 2022.);
2. ISTIČUĆI da se, unatoč dobrim rezultatima tržišta rada EU-a, u Komisijinoj jesenskoj prognozi predviđa rast realnog BDP-a u EU-u od samo 0,9 % u 2024., dok se rast produktivnosti rada nastavio smanjivati i dosegao 0,7 % u 2023., u usporedbi s godišnjim prosjekom od 0,8 % u razdoblju između 2010. i 2019. te 1,4 % prije 2007.; PODSJEĆAJUĆI na to da se manjak radne snage i vještina znatno povećao u većini država članica tijekom proteklog desetljeća te da je to, unatoč umjerenom smanjenju 2024., i dalje ključno usko grlo za produktivnost i gospodarski rast; NAGLAŠAVAJUĆI da još uvijek ima mnogo prostora za poboljšanje u pogledu radnih uvjeta u određenim sektorima te rezultata nedovoljno zastupljenih skupina na tržištu rada, uključujući žene, starije radnike, mlade, osobe s invaliditetom, niskokvalificirane radnike i državljane trećih zemalja, kao i da unutar država članica i dalje postoje znatne regionalne razlike;

¹ 80,4 % za muškarce (povećanje za 0,5 postotnih bodova u odnosu na 2022.) i 70,2 % za žene (povećanje za 1 postotni bod u odnosu na 2022.).

² 5,8 % za muškarce (smanjenje za 0,1 postotni bod u odnosu na 2022.) i 6,4 % za žene (smanjenje za 0,1 postotni bod u odnosu na 2022.).

3. NAGLAŠAVAJUĆI da su nakon znatnog pada (– 3,7 % u 2022. i – 0,2 % u 2023.) prosječne realne plaće u EU-u 2024. i dalje bile ispod razina prije pandemije bolesti COVID-19 unatoč stalnom smanjenju inflacije te da je siromaštvo unatoč zaposlenju zabilježilo blago smanjenje (s 8,5 % u 2022. na 8,3 % u 2023.), ali i da je i dalje znatno više među osobama u nestandardnim oblicima rada; POZDRAVLJAJUĆI s druge strane činjenicu da je povećanje zakonske minimalne plaće u razdoblju od 2023. do 2024. u velikoj mjeri neutraliziralo gubitak kupovne moći osoba koje primaju minimalnu plaću u većini država članica; PODSJEĆAJUĆI na važnost snažnog socijalnog dijaloga i učinkovitog kolektivnog pregovaranja u promicanju kretanja plaća i poticanju dobrih radnih uvjeta; NAGLAŠAVAJUĆI da pravedne plaće mogu ojačati poticaje za rad i zaštititi kupovnu moć, posebno osoba s niskim dohotkom te istodobno štititi konkurentnost;
4. NAGLAŠAVAJUĆI da je 2023. više od polovine radnika na određeno vrijeme u EU-u nesvojevoljno sklopilo takve ugovore, uz znatne razlike među državama članicama i veću učestalost među ženama i mladima; PODSJEĆAJUĆI na to da razdoblja nesvojevoljnog rada na određeno vrijeme i rada na nepuno radno vrijeme, posebno u kombinaciji s niskim stopama prelaska na ugovore na neodređeno vrijeme, mogu dovesti do razlika u sigurnosti radnih mjesta i radnim uvjetima, što utječe i na pristup odgovarajućoj socijalnoj zaštiti;

5. PRIMJEĆUJUĆI sa zabrinutošću pad u stjecanju osnovnih vještina, posebno među učenicima i skupinama stanovništva koji su u nepovoljnom položaju (što je vidljivo iz nedavnih studija PISA-e i PIAAC-a)³, nedostatak znatnog napretka u sudjelovanju odraslih u obrazovanju⁴ i spor napredak u području osnovnih digitalnih vještina; PONOVRNO POTVRĐUJUĆI, u tom kontekstu, potrebu za poboljšanjem pristupa obrazovanju, mogućnostima prekvalifikacije i usavršavanja te cjeloživotnog učenja i njihove kvalitete kako bi se potaknula uzlazna socijalna konvergencija u državama članicama i povećao potencijal produktivnosti EU-a u kontekstu brzog tehnološkog napretka i starenja stanovništva;
6. PONOVRNO POTVRĐUJUĆI da, unatoč blagom smanjenju broja osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti 2023., i dalje postoje znatne razlike među državama članicama i regijama te među skupinama stanovništva, s još većim rizikom od siromaštva za djecu, starije osobe, osobe s invaliditetom i osobe rođene izvan EU-a; PRIMJEĆUJUĆI sa zabrinutošću da se udio djece izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti postupno povećava od 2019.; NAGLAŠAVAJUĆI da, kako bi se osigurala kontinuirana učinkovitost sustava socijalne zaštite i uključenosti kao makroekonomskih stabilizatora i zaštite od socijalnih rizika, potrebno je ostvariti napredak u njihovoj modernizaciji kao odgovor na dvostruku tranziciju, dugoročne demografske trendove i promjene u svijetu rada;

³ OECD, *Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?: Survey of Adult Skills 2023* (Posjeduju li odrasli vještine da budu uspješni u svijetu koji se mijenja? Istraživanje o vještinama odraslih 2023.), OECD Skills Studies, OECD Publishing, Pariz, 2024. Preuzeto nakon objave 10. prosinca 2024.

⁴ Eurostat *special extraction of the adults' participation rate in learning during the past 12 months without guided on the job training (GOJT), from the Adult Education Survey* (posebni izvadak iz Eurostatove ankete o obrazovanju odraslih koji se odnosi na stopu sudjelovanja odraslih u obrazovanju u posljednjih 12 mjeseci bez praktičnog osposobljavanja na radnom mjestu).

7. PONOVRNO POTVRĐUJUĆI da troškovi stanovanja i dalje predstavljaju financijsko opterećenje za gotovo polovinu kućanstava u EU-u te veliko financijsko opterećenje za gotovo trećinu kućanstava u EU-u, dok energetska siromaštvo, koje se mjeri udjelom osoba koje ne mogu primjereno zagrijati svoje domove raste od 2021.; PODSJEĆAJUĆI da u oba slučaja ti izazovi posebno teško pogađaju osobe koje su već izložene riziku od siromaštva;
8. NAGLAŠAVAJUĆI, s obzirom na prethodno navedeni socioekonomski kontekst, potrebu za poticanjem uzlazne gospodarske i socijalne konvergencije napredovanjem u ostvarenju glavnih ciljeva EU-a i nacionalnih ciljeva za 2030. u pogledu zapošljavanja, vještina i smanjenja siromaštva, uzimajući pritom u obzir sljedeće:
- Unija se brzo približava ostvarenju cilja stope zaposlenosti od 78 % u 2030. (75,3 % u 2023.), a pet država članica već su ostvarile svoje nacionalne ciljeve,
 - i dalje je potrebno uložiti znatne napore kako bi se postigao cilj da najmanje 60 % svih odraslih osoba svake godine do 2030. sudjeluje u osposobljavanju u EU-u (39,5 % u 2022.), posebno s obzirom na to da većina država članica i dalje zaostaje u ostvarivanju svojih nacionalnih ciljeva,
 - potrebno je znatno ubrzati napore kako bi se postigao cilj smanjenja siromaštva u EU-u, odnosno smanjenje broja osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti za najmanje 15 milijuna do 2030. (uključujući najmanje 5 milijuna djece). Trenutačni tempo smanjenja, uz smanjenje od otprilike 1,6 milijuna u EU-u od 2019. do 2023., nije dovoljan za postizanje cilja EU-a, a gotovo polovina država članica u tom je razdoblju zabilježila povećanje broja osoba izloženih tom riziku;

9. NAGLAŠAVAJUĆI ključnu ulogu koherentnih i dobro osmišljenih politika tržišta rada, politika u području vještina i socijalnih politika u poticanju gospodarskog rasta, konkurentnosti i produktivnosti, uz postizanje socijalnih ciljeva; PONOVRNO POTVRĐUJUĆI važnost jačanja oblikovanja politika utemeljenog na dokazima kako bi se bolje procijenio učinak politika zapošljavanja, politika u području vještina i socijalnih politika na gospodarski rast, kao i moguće posljedice politika na sudjelovanje na tržištu rada, siromaštvo ili socijalnu isključenost i nejednakosti;
10. ISTIČUĆI važnu ulogu fondova kohezijske politike, posebno Europskog socijalnog fonda plus, kao i Instrumenta za tehničku potporu i Mehanizma za oporavak i otpornost u podupiranju provedbe načela europskog stupa socijalnih prava u državama članicama; POZDRAVLJAJUĆI činjenicu da oko trećine ključnih etapa i ciljnih vrijednosti iz planova za oporavak i otpornost izravno podupire zapošljavanje, vještine i mjere socijalne politike;
11. UVAŽAVAJUĆI zaključke analize po pojedinim zemljama na temelju načela okvira za socijalnu konvergenciju, u skladu s ciljevima iz članka 3. stavka 3. točke (b) Uredbe (EU) 2024/1263, nakon čega će Komisija uskoro objaviti detaljniju drugu fazu analize za deset država članica za koje je u prvoj fazi utvrđeno da se suočavaju s potencijalnim rizicima za uzlaznu socijalnu konvergenciju;

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE:

12. POZIVA države članice da u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima ojačaju politike u području vještina i tržišta rada kojima se promiče cjeloživotno učenje, uključujući usavršavanje i prekvalifikaciju odraslih, kao i sudjelovanje na tržištu rada, posebno nedovoljno zastupljenih skupina; POZIVA države članice da ojačaju takve politike kako bi doprinijele konkurentnosti EU-a i uključivom tržištu rada i društvu, među ostalim rješavanjem pitanja nedostatka radne snage i vještina (među ostalim boljim informacijama o vještinama i predviđanjima potreba za vještinama), olakšavanjem prelaska na kvalitetna radna mjesta i promicanjem otvaranja kvalitetnih radnih mjesta, u skladu s razvojem dinamike tržišta rada, uključujući onom koja proizlazi iz digitalne i zelene tranzicije te demografskih promjena;
13. POZIVA države članice da ubrzaju modernizaciju sustava socijalne zaštite i uključenosti te poboljšaju pristup odgovarajućoj i održivoj socijalnoj zaštiti te potpornim i osnovnim uslugama u cilju smanjenja rizika od siromaštva i socijalne isključenosti, posebno među djecom; POZIVA države članice da povećaju dostupnost cjenovno pristupačnog stanovanja ili pomoći za stanovanje te da pojačaju napore za iskorjenjivanje beskućništva;
14. POZIVA države članice da redovito provode *ex ante* i *ex post* procjene učinka reformi i ulaganja u području zapošljavanja, vještina i socijalne politike, uključujući njihove distribucijske učinke;

15. POZIVA države članice da uzmu u obzir zaključke Zajedničkog izvješća o zapošljavanju pri provedbi svojeg srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana i pripremi povezanog godišnjeg izvješća o napretku, u skladu s potrebom za izvješćivanjem o napretku u provedbi načela europskog stupa socijalnih prava u okviru europskog semestra; POZIVA Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu da prate aspekte zapošljavanja i socijalne aspekte srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova i godišnjih izvješća o napretku te da o tome izvijeste Vijeće;
 16. POZIVA Komisiju da u godišnjem prijedlogu Zajedničkog izvješća o zapošljavanju sustavnije predstavlja statističke podatke razvrstane prema spolu kako bi se otkrile i postupno uklonile preostale rodne razlike;
 17. POZIVA Komisiju da u predstojećem radu na okviru za socijalnu konvergenciju dodatno olakša utvrđivanje rizika i izazova za uzlaznu socijalnu konvergenciju te istodobno razmotri moguće prilagodbe, zajedno s Odborom za zapošljavanje i Odborom za socijalnu zaštitu, posebice preispitivanje metodologije prve faze analize i otklanjanje nedostataka u okviru trenutnog pregleda socijalnih pokazatelja, kao i smanjenje administrativnog opterećenja postupka, kako je navedeno u procjeni koju su proveli Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu 2024.; POZIVA Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu da ispituju zaključke druge faze analize s ciljem obavješćivanja Vijeća o stanju socijalne konvergenije u Uniji.
-